

## **Nieuwe norm voor valbeveiliging: NEN-EN 17235:2024 verandert spelregels voor permanente ankerpunten en kabel-railsystemen**

Per 1 september 2024 is de Europese en Nederlandse norm NEN-EN 17235:2024 officieel van kracht gegaan. Deze norm regelt de eisen voor permanente ankerpunten en kabel-railsystemen die worden toegepast als valbeveiliging conform EN363. Daarmee komt een einde aan een periode van onduidelijkheid rondom de classificatie en toetsing van gebouwgebonden ankersystemen. In dit artikel lichten we de achtergrond toe, en bespreken we de implicaties voor ontwerpers, fabrikanten, bestekschrijvers en gebouw eigenaren.

---

### **Korte geschiedenis en context**

Tot voor kort ontbrak het aan een Europese norm voor permanente ankerpunten die aan een constructie worden bevestigd met het oog op valbeveiliging. In de praktijk verwees men vaak naar de EN 795:2012, maar deze norm is formeel alleen van toepassing op persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's) en valt onder de PBM-verordening (EU 2016/425). Niet onder de Verordening Bouwproducten (CPR), zoals voor bouwproducten geldt.

Een uitzondering vormde het type 'dakhaken', waarvoor de EN 517 gold. Dit type is nu eveneens opgenomen in de nieuwe NEN-EN 17235:2024, die daarmee een overkoepelende norm vormt voor alle permanente, gebouwgebonden valbeveiligingssystemen.

---

### **Aansluiting op bouwregelgeving**

Met de invoering van NEN-EN 17235:2024 wordt deze productgroep nu expliciet behandeld als bouwproduct onder de CPR. Dat betekent dat de structurele veiligheid van het systeem aantoonbaar moet zijn volgens de Eurocodes, zoals vereist in het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl 2024). Een constructeur moet de bevestiging en de onderliggende constructie toetsen op geschiktheid en belasting.

Hiermee verandert de status van deze systemen fundamenteel: van een PBM-achtig product naar een volwaardig bouwkundig element, met alle bijbehorende eisen aan ontwerp, beproeving, installatie en onderhoud.

---

### **Gevolgen voor STABU-bestekken**

Een directe consequentie is dat bestaande STABU-bestekteksten met verwijzing naar EN 795:2012 zijn komen te vervallen. Deze teksten verwezen naar een norm voor PBM's, zoals een helm of harnas, en zijn daarmee niet geschikt als referentie voor bouwkundige voorzieningen.

Vanaf nu moeten bestekken en technische omschrijvingen verwijzen naar NEN-EN 17235:2024. Hierbij gaat het om structurele beoordeling - inclusief bevestigingsdetails, de valkrachten en minimale benodigde vrije valhoogtes - expliciet op te nemen in de uitvraag of het ontwerp.

---

### **Wat betekent dit voor fabrikanten?**

Voor fabrikanten en leveranciers houdt de nieuwe norm in dat hun producten moeten voldoen aan de eisen uit de CPR. Nieuw is dat de producten niet alleen los, maar ook in combinatie met de specifieke bevestiging en onderconstructie waarvoor ze zijn ontworpen, moeten worden getest. De prestaties moeten herleidbaar en reproduceerbaar zijn.

---

## Nieuwe EU-wetgeving per 9 april 2025 – Gelijke eisen voor ankerpunten bij valbeveiliging

Voorheen golden er verschillende eisen voor ankerpunten afhankelijk van het doel:

- Valopname (opvang van een vallende persoon)
- Valbegrenzing (voorkomen dat iemand in een risicogebied komt)

De EU-wetgeving stelt nu dat voor beide situaties hetzelfde prestatieniveau vereist is. Dat betekent dus dat ankerpunten aan dezelfde structurele en technische eisen moeten voldoen, ongeacht of ze gebruikt worden voor valopname of valbegrenzing, een constructeur kan dit dan weer toetsen conform Eurocode. Hierdoor is er nu ook eenduidigheid geen grijze zones of interpretatieverschillen meer tussen 'begrenzing' en 'opvang', want ook bij valbegrenzing kunnen zich dynamische belastingen voordoen (bv. struikeling, verkeerd gebruik), dus sterke ankerpunten zijn essentieel.

| Essentieel kenmerk                                                         | Prestatieklasse<br>(aantal toegestane gebruikers) | Ontwerpwaarde |
|----------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------|---------------|
| Mechanische weerstand —<br>Dynamische test                                 | 1                                                 | 9 kN          |
|                                                                            | 2                                                 | 10,5 kN       |
|                                                                            | 3                                                 | 12 kN         |
|                                                                            | 4                                                 | 13,5 kN       |
| Mechanische weerstand —<br>Test van de haakplaat<br>(alleen voor dakhaken) | Max 5mm vervorming                                |               |

---

### Wat betekent dit voor de markt?

Er is dus toegenomen verantwoordelijkheid voor ontwerpers en installateurs van valbeveiligingssystemen. Het biedt ontwerpers, architecten, aannemers en gebouwbeheerders meer duidelijkheid, eenduidigheid en juridische zekerheid over de inzet van permanente valbeveiliging. Er is nu een helder toetsingskader, ook bij inspecties en opleveringen.

De norm stelt eisen aan onder andere:

- Constructieve bevestiging
- Duurzaamheid van materialen
- Documentatie van installatie
- Onderhoudsintervallen
- Testcriteria gebaseerd op reële valscenario's

Ook voor bestaande gebouwen biedt dit handvatten voor inspectie en beoordeling van reeds aanwezige valbeveiligingssystemen.

---

## **Wat betekent dit voor bestaande valbeveiligingssystemen?**

Hoewel NEN-EN 17235:2024 geen terugwerkende kracht heeft, blijft de wettelijke zorgplicht voor bestaande bouwwerken volledig van toepassing.

Conform artikel 3.5 van het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl 2024) – voorheen bekend als het Bouwbesluit – geldt de zogeheten specifieke zorgplicht voor bestaande bouwwerken, waarin staat:

*“Degene die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat de staat van het bouwwerk tot gevaar voor de gezondheid of veiligheid kan leiden, is verplicht alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs kunnen worden gevraagd om dat gevaar te voorkomen of niet te laten voortduren.”*

Met deze bepaling biedt de nieuwe norm en wetgeving (aanvulling van 9 april 2025 - GV(EU)2025/695 op Verordening (EU) nr. 305/2011) wél een actueel en toetsbaar referentiekader voor de beoordeling van bestaande valbeveiligingssystemen. Gebouweigenaren en beheerders doen er verstandig aan om hun huidige systemen te laten toetsen aan de hand van de actuele eisen voor:

- documentatie en installatiedossier,
- bevestiging en onderliggende constructie (conform Eurocode),
- toetsing drempelniveaus en prestatieklassen,
- functionele geschiktheid voor het beoogde gebruik en voldoende vrije valhoogte,
- en het reëel aanwezige valrisico.

Zo wordt voldaan aan de zorgplicht én wordt een veilige werkomgeving geborgd, ook in de bestaande bouw.

---

## **Relatie met vergunningverlening**

Het Besluit bouwwerken leefomgeving stelt in paragraaf §4.7.11, artikelen 4.240 en 4.241, dat een gebouw geen vergunning krijgt indien niet kan worden aangetoond dat het veilig onderhoudbaar is. Hierbij moet de zogeheten arbeidshygiënische strategie worden gevolgd, zoals uitgelegd in de *Handleiding veilig onderhoudbare gebouwen maken* (zie bronnen en naslag pagina),

Volgens dit principe is de toepassing van ankerpunten of lijnsystemen alleen toegestaan als permanente dakrandbeveiliging of borstweringen van minimaal één meter technisch niet mogelijk zijn. De primaire keuze is dus altijd een collectieve voorziening – zoals borstwering of hekwerken – die conform Eurocode is getoetst.

---

## **Collectieve valbeveiliging als uitgangspunt: ankerpunten en aanlijnsystemen slechts bij uitzondering toegestaan**

Volgens het principe van de arbeidshygiënische strategie — zoals opgenomen in het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) en de Handleiding Veilig Onderhoudbare Gebouwen — is het gebruik van persoonlijke valbeveiliging, zoals ankerpunten of lijnsystemen, uitsluitend toegestaan wanneer permanente collectieve voorzieningen (zoals dakrandbeveiliging of borstweringen van minimaal één meter) technisch niet realiseerbaar zijn.

De primaire keuze moet dus altijd een collectieve oplossing zijn, zoals hekwerken of borstweringen, die zijn getoetst volgens de Eurocodes. Deze aanpak garandeert maximale veiligheid met minimale afhankelijkheid van individueel handelen.

Het beroepen op argumenten als “kortdurende werkzaamheden” of “budgettaire beperkingen” is wettelijk niet toegestaan. De wet- en regelgeving (Europese Richtlijn 2001/45/EG) maar ook jurisprudentie stelt onomwonden dat veiligheid niet mag worden ondermijnd door kostenoverwegingen, esthetiek of praktische bezwaren.

Bovendien blijkt uit Total Cost of Ownership (TCO)-analyses dat collectieve voorzieningen, zoals borstwering of hekwerken, op de lange termijn vrijwel altijd de meest kostenefficiënte keuze zijn. Ze elimineren namelijk:

- de noodzaak tot het jaarlijks keuren van lijnsystemen;
- de aanschaf en vervanging van persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's);
- de noodzaak tot herhaaldelijke gebruikersinstructie of training;
- het opstellen van LMRA's bij elk gebruik;
- en de blijvende afhankelijkheid van correct gebruik door personen:
- blijvende aansprakelijkheid risico's voor gebouweigenaar

Kortom, een goed ontworpen collectieve voorziening voorkomt niet alleen risico's, maar ook operationele lasten en verborgen kosten. Het toepassen van lijnsystemen en ankerpunten moet dan ook altijd zorgvuldig worden onderbouwd en als uitzondering worden behandeld, niet als standaardoplossing.

---

## **Conclusie**

De invoering van NEN-EN 17235:2024 en recente aanvullende wetgeving markeert een belangrijke stap in de professionalisering van de valbeveiligingssector. De norm biedt eenduidige eisen en sluit aan op de bouwregelgeving in Europa en Nederland. Voor betrokken partijen – van ontwerp tot beheer – betekent dit heldere verplichtingen, maar ook meer duidelijkheid en veiligheid in de toepassing.

Daken zijn al lang niet meer exclusief het werkterrein van de dakdekker. Met de opkomst van zonnepanelen, warmtepompen, batterijopslag, airco's, luchtbehandelingskasten, bliksembeveiliging en groendaken is het platte dak uitgegroeid tot een technische ruimte. Deze ontwikkeling vraagt om een integrale benadering van ontwerp, veiligheid, installatie en onderhoud, en om nieuwe inzichten vanuit alle betrokken disciplines.

---

## **Advies:**

Controleer tijdig uw bestekken, procedures, productkeuzes en installatiedocumentatie. Pas deze aan op basis van de nieuwe norm en wetgevingen en betrek een constructeur in het ontwerptraject.

---

#### Bronnen en naslag:

- NEN-EN 17235:2024 – Permanente ankerpunten voor valbeveiliging,  
<https://www.nen.nl/nen-en-17235-2024-en-329330>
- Definitieve herziening van de EU-bouwproductenverordening – Rijksoverheid,  
<https://ecer.minbuza.nl/-/definitieve-herziening-van-de-eu-bouwproductenverordening>
- Besluit bouwwerken leefomgeving, Art.3.5 (Bbl 2024),  
<https://wetten.overheid.nl/BWBR0041297/2025-07-01>
- Handleiding veilig onderhoudbare gebouwen maken – Rijksoverheid,  
<https://www.arboportaal.nl/documenten/publicatie/2011/11/30/handleiding-veilig-onderhoudbare-gebouwen>
- Checklist veilig onderhoud op en aan gebouwen – Rijksoverheid,  
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/brochures/2024/08/20/infobladen-besluit-bouwwerken-leefomgeving>
- STABU besteksystematiek, <https://ketenstandaard.nl/stabu-facts/wat-is-de-stabu2-besteksystematiek/>
- De veiligheidskundige – V&G Beïnvloeding Bouwproces (april 2025),  
<https://deveiligheidskundige.nl/?view=article&id=6070:v-g-beinvloeding-bouwproces&catid=98>
- GEDELEGEERDE VERORDENING (EU) 2025/695 VAN DE COMMISSIE (9 april 2025),  
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=OJ:L\\_202500695&qid=1753193876253](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202500695&qid=1753193876253)
- Bouwwerkinstallaties: regels bij nieuwbouw, uitleg over de Omgevingswet,  
<https://iplo.nl/regelgeving/regels-voor-activiteiten/technische-bouwactiviteit/nieuwbouw/rijksregels/bouwwerkinstallaties/#h3ffa2b31-06ff-496d-b5e3-76f393a2b4a6>
- Infobladen Besluit bouwwerken leefomgeving – Rijksoverheid,  
<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/brochures/2024/08/20/infobladen-besluit-bouwwerken-leefomgeving>
- Handleiding veilig onderhoudbare gebouwen maken – Rijksoverheid  
<https://www.arboportaal.nl/documenten/publicatie/2011/11/30/handleiding-veilig-onderhoudbare-gebouwen>